

PRVO IZDANJE

JUNI 2020

“Osim ovih planiran je i monitoring kvaliteta tla, rade se analize površinskih i podzemnih voda te druga istraživanja o čemu će biti govora u nekom drugom izdanju.”

Vildana Mahmutović,

Stručni saradnik za okoliš i socijalno upravljanje

Eastern Mining
An Adriatic Metals Company

ESG TIM UNUTAR EASTERN MININGA I BRIGA O ZAŠTITI OKOLIŠA

Trenutno su u fazi mjerenja buke, koja se provode na 17 lokacija.

Drugi aspekt koji je dosta brinuo mještane u radu predhodnog rudnika je kvalitet zraka. U fazi smo uspostave kontinuiranog monitoringa kvaliteta zraka na 14 lokacija (4 na lokalitetu Rupica, 2 u gradu Varešu i 8 na lokalitetu Veovače). Planirano je mjerenje količine taložnog praha, te određivanje sadržaja teških metala u prašini, kao i SO₂ i NO_x, kontinuirano. Također, na 4 lokacije u svakom godišnjem dobu mjerit će se :PM10, PM2.5, PM1, SO₂, NO_x, O₃, H₂S i neophodni meteorološki podaci. Mjerenja i ispitivanja će provoditi Institut Kemal Kapetanović iz Zenice.

Želimo iskoristiti ovu priliku da se zahvalimo odboru Adriatic Metals-a i direktoru Milošu Bošnjakoviću posebno, što je ovako važan i ozbiljan zadatak brige o okolišu i socijalnom upravljanju dao lokalnim stručnjacima na upravljanje. Samo formiranje ovog tima, znači i nova radna mjesta za ESG menadžere i tehničare. Zahvala u ime svih lokalnih laboratorija, što se ispitivanja i analize, gdje god je to moguće povjeravaju pouzdanim lokalnim laboratorijama, što uveliko utječe na očuvanje i tih radnih mjesta.

LOKALNA ZAJEDNICA

Obnova lokalnih puteva u općini Vareš

U ponedjeljak, 4. maja, započeli su radovi na rekonstrukciji puta od Vijadukta koji prolazi kroz sela Pržići i Daštansko do sela Višnjici i preko sela Pogar od Bara do skretanja za Dubošticu.

Kao investitor u ovom projektu, kompanija Eastern Mining ističe svoju predanost zajednici i važnost saradnje s lokalnim stanovništvom na poboljšanju životnog standarda u općini.

„Od samog početka Eastern Mining je bio uključen u gotovo sve događaje u općini Vareš, uključujući kulturna, sportska, društvena i druga događanja. I mi ćemo i dalje biti dio aktivnosti i rada u lokalnoj zajednici“, rekao je direktor Miloš Bošnjaković.

Formiranje ESG tima

Pored poštivanja obaveza koje iz oblasti zaštite okoliša zahtjeva domaća regulativa, EM je u fazi ishodovanja i Internacionalne studije uticaja na okoliš i socijalnu politiku. Na ovaj način, između ostalog, želimo pokazati da ćemo poštovati sve internacionalne propise, standarde i najbolje raspoložive tehnike s ciljem zaštite okoliša, ali i razviti politiku socijalnog upravljanja. Zbog navedenog je u EM formiran novi ESG tim.

Uspostava monitoringa

Veliki problem za mještane sela oko kopa Veovača, zbog rada predhodnog rudnika na Tisovcima su bili buka i vibracije. Upravo zbog toga, naša misija je ove uticaje od aktivnosti EM svesti na minimum.

ŠTA ZA MENE ZNAČE ADRIATIC METALS I EASTERN MINING I PROJEKAT?

Paul Cronin, CEO i MD Adriatic Metals-a

Kada sam osnovao Adriatic Metals, to je bilo posebno s jednom svrhom, a to je uložiti u Eastern Mining i investirati u projekat Vareš. Ja sam osnivač kompanije sa Ericom De Moriém i Milošem Bošnjakovićem. I bilo da smo ovdje da pronademo više resursa ili stvorimo bolje profite, ono što smo ustvari stvorili ovdje je daleko važnije—

Metals-a, sve shvatate veoma lično: radite jako naporno, želite vidjeti da je to uspješno, udete unutra i učinite sve što možete učiniti da napravite taj projekat u koji ste uložili toliko energije, emocija i novca da biste to radili.

Ali kad se osvrnem unazad tri godine otkad smo osnovali Adriatic Metals i ono što smo postigli, jednostavno osjećam ponos. Osjećam ogroman osjećaj ponosa kada vidim kako naše osoblje u Varešu neprestano, sretno radi, razvija projekat, uči nove vještine, saraduje s našom lokalnom zajednicom. Bilo da smo ovdje da pronademo više resursa ili stvorimo bolje profite, ono što smo ustvari stvorili ovdje je daleko važnije—

to je organizacija koja živi i diše unutar svoje lokalne zajednice, gledajući načine na koje ovaj projekat može biti uzajamno koristan za sve zainteresirane strane kompanije i te zainteresirane strane uključuju našu lokalnu zajednicu, naše osoblje i naše dioničare.

“Za mene je to vrlo lično. Želim da ova kompanija bude ultimativno uspješna”, rekao je direktor Paul Cronin.

INTERVJU SA GRGOM VUKANČIĆEM O ZLATNIM VREMENIMA VAREŠA I NADOM U JOŠ BOLJE I LJEPŠE SUTRA

Intervju sa Grgom Vukančićem o zlatnim vremenima Vareša i nadom u još bolje i ljepše sutra

Želim da Vam se zahvalim na Vašem izdvojenom vremenu i tome što ćete govoriti za naše prvo izdanje Eastern Mining biltena o svom iskustvu i zaposlenju u rudarstvu, a koji je u sklopu projekta "Living history project".

Za početak nam recite nešto više o sebi?

Ja sam Grga Vukančić, rođen u Donjoj Borovici. Osnovnu školu sam završio u Varešu, a zatim sam u Vareš Majdanu završio industrijsku školu i stekao zvanje bravara. Poslije dvije godine sam završio i vanredno srednju mašinsku školu u Sarajevu. Moje prvo zaposlenje je bilo davne 1969. godine u rudniku i željezari Vareš, tačnije u centralnoj radionici—mehanička radionica I. Tu sam radio do prelaska u firmu Energoinvest tj. rudnik olova, cinka i barita.

Sada ste u penziji, ali ste i dalje aktivni i obavljate ulogu predsjednika mjesne zajednice Borovica?

Ja sam bio predsjednik mjesne zajednice Borovica i prije rata, a evo tu sam funkciju preuzeo i poslije rata. To radim volonterski, s velikom predanošću i ljubavi za narod. Izuzetno je zahtjevno biti predsjednik mjesne zajednice, ali na takav način želim pomoći Borovici i svojim ljudima. Dosta pozitivnih promjena, projekata obnove oko uređenja same mjesne zajednice je iza nas uz želju da još dosta toga unaprijedimo.

Šta je bio Vaš prvi posao?

Kao početnik bio sam mašin-bravar i radio sam u mehaničkoj radionici u Varešu, do odlaska u vojsku.

Rekli ste da ste nakon zaposlenja u mehaničkoj radionici prešli raditi u Energoinvestov rudnik olova, cinka i barita - možete li nam reći nešto više o tome?

Da, prelaskom u Energoinvest, došao sam na mjesto poslovođe na montaži opreme i tu sam radio sve dok se nije montirala kompletna oprema—do samog puštanja u pogon rudnika olova, cinka i barita. Tu smo skupa radili sa ekipom iz Bugarske. Po montiranju opreme i stavljanju u pogon rudnika olova, cinka i barita, tada prelazim na radno mjesto poslovođe u flotaciji, gdje sam i ostao do samog prestanka rada rudnika olova, cinka i barita.

Koliko ljudi je bilo zaposleno u sektoru u kojem ste Vi radili?

Pod mojim nadzorom je bilo 150 ljudi. Uglavnom su to sve mladi ljudi, gdje je prosjek starosti bio 26. godina. U tom periodu je zbog nedostatka radne snage došlo do prekvalifikacije jedne generacije gimnazijalaca koji nisu imali posao te je zbog toga izvršena prekvalifikacija i počeli su radovi na flotaciji.

Koliko je bila odgovorna pozicija poslovođe?

Obzirom da su svi zaposlenici bili mladi ljudi, bilo je jako izazovno biti na poziciji poslovođe, trebalo je sve te mlade ljude obučiti da rade u proizvodnji. Moramo naglasiti da je

naš tadašnji sistem flotacije i prerade olova, cinka i barita bio izuzetno složen i zahtjevan. Mislim da je u to vrijeme bio jedan od najsloženijih procesa odvajanja olova, cinka i barita u Europi, sigurno.

Znate li koliko je ljudi radilo u tadašnjem rudniku olova, cinka i barita?

Preko 300 ljudi je radilo u Energoinvestovom rudniku.

Da li je neko od članova Vaše porodice ili rodbine radio u rudniku?

Od mojih, nikada niko nije radio u rudarstvu.

U vremenu kada ste Vi radili u rudniku olova, cinka i barita da li je bilo zaposlenih žena?

Da, kako da ne. Bio je izuzetno veliki broj žena zaposlenih, pogotovo u laboratoriju koji se bavio ispitivanjem stanja u flotaciji, doziranje reagenasa. Tu su uglavnom bile zaposlene žene.

Šta Vam se najviše sviđalo u rudarskoj industriji, zbog čega ste voljeli da radite svoj posao?

Po otvaranju rudnika olova, cinka i barita, pogotovo u ovom dijelu bio je izazov raditi jer je to bila nova tehnologija, koja je prednjačila i nije postojala takva u našem okruženju. Zapravo to me i najviše privlačilo da naučim i shvatim sav taj proces koji je bio izuzetno komplikovan, da ga usavršim i ovladam tom materijom. Bilo je jako interesantno raditi taj posao. Lijepe uspomene nosim na taj period svog života jer sam ostvario svoj cilj i savladao taj cijeli pro-

ces proizvodnje.

Kada pogledate na život nekad i sad, na području općine Vareš, možete li napraviti poređenje?

Tada kada sam radio u Energoinvestovom rudniku, to su bila zlatna vremena za Vareš, jer je bilo zaposleno negdje oko 9000 ljudi, a danas Vareš nema toliko stanovnika. Živilo se jako dobro i aktivno, sistem je bio uređen, ljudi su svi manje - više radili. U mojoj generaciji nije bilo čekanja na zaposlenje kao danas, odmah po završetku školovanja ljudi su se zapošljavali. Jako je bitno reći da se školovao kadar potreban za industriju—bravari, tokari, limari itd. Odmah po završetku školovanja za nekih mjesec—dva svi su počinjali sa radom, lakše je bilo osnovati porodicu, ljudi su tada imali neku sigurnost koja danas nije prisutna. Uveliko se razlikuje život nekad i sad u Varešu.

Kako je Vareš izgledao na vrhuncu svoje moći, u doba kada je radio rudnik olova, cinka i barita?

U to doba je bilo zaposleno domicijelno stanovništvo, život je bio izuzetno napredan i aktivan. Plate su bile redovne, sve je bilo puno bolje. Ljudi su imali sigurnost i redovna primanja pa su mogli planirati i putovanja na more, na skijanje itd. Imali smo kvalitetan i lijep život.

Imate li neku poruku za mlade ljude koji počinju graditi svoju karijeru? Evo i u sektoru rudarstva, ali i općenito.

Za mlade ljude u Varešu koji tu žive, mada je veliki broj njih otišao na razne strane svijeta, poslao bih poruku da treba da ostanu u Varešu, da tu nađu sebe. Siguran sam da imaju budućnost u ovom rudniku Eastern Mining-a koji iz dana u dan stasava i raste i vjerujem da će za dvije—tri godine krenuti sa proizvodnjom. Mislim da im je to idealna prilika da ostanu ovdje gdje su i rođeni i da tu nađu svoje mjesto pod zvijezdama. Jedina svjetla tačka i nada za Vareš je upravo rudnik olova, cinka i barita kojeg pokreće kompanija Eastern Mining. Obzirom da je trenutna situacija takva da je Vareš sada "crna rupa", mislim da je budućni rudnik zlatna prilika za naš grad, a posebno mlade nadolazeće generacije, da naš grad vrati sjaj kakav je nekad imao.

Hvala Vam puno na Vašem izdvojenom vremenu uz nadu da će se ova saradnja i dalje nastaviti i unaprijediti.

Ono najbitnije za reći - primjećeni su naponi i zalaganja kompanije Eastern Mining da ispoštuje sve svjetske i europske norme i standard po pitanju zaštite okoliša, što je lokalnom stanovništvu i najbitnije. Nadam se da će i u budućnosti ostati takva praksa. Iskristio bih ovu priliku da se zahvalim kompaniji Eastern Mining i direktoru Miši Bošnjakoviću, kao jednom od direktora i suvlasnika kompanije na svakoj pomoći i trudu koji ulaže u mnoge projekte na području općine Vareš te predanosti i uključenosti u sve sfere života, koju nam ova kompanija pruža te se i dalje nadamo dobroj i uspješnoj saradnji.

LOKALNA ZAJEDNICA

OSNIVANJE ODBORA ZA ODNOS SA LOKALNOM ZAJEDNICOM EASTERN MINING-A

Eastern Mining prati međunarodne standard i zahtjeve poslovanja u skladu sa važećom zakonskom legislativom BiH. Naše opredjeljenje je otvorenost i transparentnost prema lokalnoj zajednici, kao jedna od osnovnih vrijednosti kompanije u skladu sa međunarodnom studijom za okoliš i socijalnu politiku koju provodimo.

U sklopu socijalnog dijela ESG odjela Eastern Mining-a jedna od ključnih politika socijalnog upravljanja je osnivanje Odbora za odnose sa lokalnom zajednicom. Trenutno je osnivanje u završnoj fazi, a članovi Odbora za odnose sa lokalnom zajednicom su predstavnici najznačajnijih institucija sa područja općine Vareš, predstavnici mjesnih zajednica na koje projekat ima direktan uticaj te predstavnici nevladinih organizacija koje djeluju na ovom području. Odbor će bez sumnje biti najefektivnije tijelo preko kojeg će lokalno stanovništvo moći da izrazi svoja mišljenja i stavove te na takav način unaprijedi odnos kompanije sa lokalnom zajednicom, ali i da bude informisano o Projektu te svim njegovim aktivnostima.